

יום סוף חסדי ורחל

1022

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דוד ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויה ז"ל שנלב"ע ביום ז' סיון התשנ"ב
ואימי מורתי רחל בת איזה סויה ע"ה שנלב"ע ביום כז' מרחשון התשע"ז

בת שלום

שבת ב' אלול ה-תשפ"ו
פרשה: שפטים
הפטרה: אנכי אנכי

הדלקת נרות - 19:06
צאת השבת - 19:57
ר"ת: 20:48

הדלקת נרות בשבת הבאה 18:58

שפטים	כי תצא
עמוד השחר: 4:37	4:43
זמן טלית: 4:44	4:50
זריחה: 6:08	6:11
חצות: 12:47	12:45
מנחה גדולה: 13:21	13:18
שקיעה: 19:27	19:19

הנהגות מרן

והנה ראיתי אנשי מעשה שעומדים על רגליהם בכל החזרה של השליח ציבור ולבסוף פוסעים ג' פסיעות. וזה אינו נכון בעיני דמחזי כיוהרא הואיל ואינם חייבים לפסוע. ב"ברכת המינים" מנהגו לחתום: "שובר אויבים ומכניע זדים". ושכן עיקר. ויתד היא שלא תימוט.

העלון לרפואת מנשה בר דוד וברוריה מרת אחותי זינה בת רחל ולע"נ תמי' שלום בר שמחה ז"ל חמות מרים בת רחל ע"ה הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

המלחמה רימון או שחרור?

בפרשתנו אנו מוצאים פרק שלם שעוסק בדיני המלחמה בישראל. בפרק זה אנו מוצאים מצוות רבות הקשורות למלחמה, כגון קריאה לשלום לפני היציאה לקרב, הדרך שבה שיש לכבוש ערי האויב, את מי מותר ואת מי אסור להרוג במהלך הכיבוש, באיזה חומרים מותר להשתמש תוך כדי מצור על העיר.

מה הרעיון המקובל בקבוצת מצוות זו? האם יש בתורה אחת שמחייבת מעל כל מצוות מלחמה?

המלחמה בתקופת המקרא היתה מלחמה מוטלית, שבה אין אופציה של שלום אלא מלחמה שבה הורגים או נהרגים, משמידים או מושמדים. הכיבוש התאפיין באכזריות רבה כלפי אדם וכלפי רכוש. זו היתה מלחמה שאין בה רחמים, התורה באה לעדן ולמתן את רוח הקרב, את הרצון לכבוש ולהכניע עד תום את האויב, בבחינת גבורה הכובשת את יצרה.

התורה מכירה בכך שפעמים רבות, בסכסוך בין לאומי אין מנוס אלא הפתרון הכוחני – מלחמה. אבל השאלה היא, האם פתרון זה הוא אידיאל רצוי או שמא הוא הכרח? התורה רואה את המלחמה בדיעבד ועל כך היא מחייבת את הקריאה לשלום בטרם הקרב. ישנה חובה למצות את התהליך שפותר את הבעיה ללא כח ואלימות. מעניין שרש"י הבין כי הקריאה לשלום איננה כוללת את מלחמת המצור, רמב"ן כבר הוכיח את זה שמשא קרא לשלום לסיתור מלך האמורי אף על פי שהמלחמה היתה מלחמת מצור. וכן במקורות תנאים ואמוראים מוזכר שיהושע קיים את המצווה הזו. "מה עשה יהושע, היה שולח אנרות – בכל מקום שהיה הולך לכבוש והיה כותב בה מי שמבקש להשלים יבוא וישלים, ומי שמבקש לילך לו ילך לו, ומי שמבקש לעשות למלחמה יעשה מלחמה". בכיוון זה אנו צריכים להבין גם את המקרים שבהם התורה אומרת "להרוג כל זכר".

מטרת התורה כאן, וגם בענינים אחרים, לעדן ולרסן את הברוטליות האנושית גם כשאתה נלחם, אל תראה כמו האויב אשר סביב ותוך שנלחמים ללא רחם.

אבל יש עמים שאותם אנו מצווים להשמיד עד תום כדי "שלא ילמדו אתכם לעשות ככל תועבותיהם אשר עשו לאלוקיכם".

עם שדפוסי חייו מתועבים מאבד את זכות קיומו לגמרי למשל, עם שמקריב את בנו לאלילים מאבד זכות קיום, ועליו ורק עליו נאמר: "לא תחיה כל נשמה".

העלון לע"נ
דודי משה בר אסתר ע"ה שנלב"ע ח' אלול
תשפ"ו.

"האניה שפסה בלב ים" ג'

ספר לזכרון

"איש אלוקים קדוש אתה" קרא בהתפעלות, "סלח לי על אשר זלזלתי בדבריך, סלח לי".

* הוא כבר רכן ארצה וביקש לשאת את הרב על כתפיו ולהורידו אל החוף בכבוד מלכים, אך רבי שמואל הקדים אותו. הוא אחז בצרורו הקטן, שבו היו תפיליו וטליתו, ודילג בקלילות מן הספינה אל הרציף, כשהוא נעלם בזריות בין המוני הנוסעים, בואכה הרובע היהודי.

ליל שבת קודש בקושטא. רבי שמואל מיטב על שולחנו של בעל הבית גבאי בית הכנסת הגדול, שהתכבד להזמין את האורח האלמוני אל ביתו. אך למרבה פליאתו של בעל הבית, על אף ארשת פניו הקורנת של האורח, הוא ממעט בדיבור, ודברי תורה עמוקים ומופלאים אינם עולים על דל שפתיו. תחת זאת הוא יושב בהכנעה, מזמזם לעצמו ניגונים חרישיים, ופניו חתומות.

"אולי אין זה אלא יהודי פשוט", מהרהר הגבאי בליבו, "או שמא הוא מצניע עצמו..."

"דע לך, אורח נכבד", פולט הגבאי לפתע, "כי ביום ראשון בבוקר יעבור הסולטן בכבודו ובעצמו עם כל שריו ברחובות העיר. פחד גדול נופל על היהודים בימים כאלו, אך אם תרצה, תוכל לעלות אתי לעליית הגג של ביתי. יש שם חלון קטן, משם נוכל להציץ ולראות את הסולטן, וכך נוכל לברך עליו 'שחלק מכבודו לבשר ודם'".

"טוב מאוד", ממלמל כנגדו האורח ופניו מאירות, "כך נעשה".

* עם שחר יום ראשון, רעדו רחובות קושטא מקול מצהלות סוסים והלמות תופים.

* משמר חיילי הסולטן צעד בטקס רב. במדים מעוטרי זהב ובחרבות מלוטשות שקרני השמש השתברו עליהן.

ואז, בפתע פתאום, נשתררה דממה דקה, ומרכבה כבודה, רתומה לסוסי אביר לבנים, התקדמה לאיטה. בתוכה ישב הסולטן, משקיף באדנותיות על ההמון המצטופף בשולי הדרך.

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "Ani for Zion" פתוח בימים: א – ה פלא... 052-5079555

לוח שנה

לידיעת הציבור אפשר לרכוש לוח שנה בעלות 18 ש"ח.
כמו כן אפשר לרכוש לוח שנה בצורת טבלה על דפים בגודל A4 בעלות 12 ש"ח.
הרכישה אצל יובל פרטובי פל... 0505919251 הכמות מוגבלת

מנויים: לקבלת העלון חנים במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

הלכות חמץ

הלכות חמץ

ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

הקדמה להלכות חמץ

א. לעיל (סימן רנב) נתבאר, שמותר להתחיל בעשיית מלאכה בערב שבת סמוך לכניסת השבת, אף על פי שאי אפשר שתסתיים המלאכה בערב שבת, אלא היא נמשכת והולכת מאליה עד שמסתיימת ביום השבת, ואין לחוש לכך שכליו ממשיכים לעשות המלאכה בשבת, מפני שאין האדם מצווה על שביתת כליו בשבת, ולא גזרו חכמים שמא יבוא להמשיך ולעשות המלאכה בשבת.

אולם לענין הכנת תבשילים לסעודות שבת, כשם שהחמירו חכמים ואסרו באופנים מסויימים הנחת תבשיל על גבי אש גלויה, אפילו מערב שבת, מפני שחששו שמא יבוא לחתות בנחלים כדי למהר את בישול התבשיל, וכמו שנתבאר לעיל (סימן רנג וסימן רנד), כך החמירו חכמים, ואסרו להטמין קדרה שיש בה תבשיל בדבר המוסיף הבל, ואפילו כשעושה כן מערב שבת קודם כניסת השבת, וכל שכן כשעושה כן בבין השמשות, מפני שחששו שמא יטמון ברמץ (דהיינו אפר חם) שיש בו נחלים, ויבוא לחתות בנחלים בשבת.

ובשבת עצמה אסרו חכמים להטמין אף בדבר שאינו מוסיף הבל, מפני שחששו שמא כשיבוא להטמין הקדרה בשבת ימצא שנצטמנה וירתיחנה על גבי נחלים, ויעבור על מלאכת מבשל או מלאכת מבעיר בשבת.

ורדן הטמנה אינו מן התורה, אלא הוא סייג שעשו חכמים, כדי שלא יעבור על מלאכה דאורייתא, ואפילו הטמנה בשבת עצמה אינה אסורה אלא מדרבנן, ואפילו הטמין בשבת עצמה בדבר המוסיף הבל, ובאותה שעה עדיין לא היה התבשיל מבושל כל צרכו, ומחמת שהטמינו הוסיף על בישולו, אינו חייב מן התורה, שהרי לא בישל באש עצמה או בתולדת האש.

ומכל מקום אם הטמין בשבת קדרה שיש בה תבשיל שאינו מבושל כל צרכו, והיתה הקדרה מונחת על גבי אש בוערת, אפילו אם הטמינו בדבר שאינו מוסיף הבל, חייב מן התורה, שהרי על ידי ההטמנה נתבשל התבשיל יותר מהר מחמת האש שמתחתיו.

"והוזהר לך ושמעת... והנה אמת נכון הדבר" האלשיך הקדוש זצ"ל תמה על הביטוי "והוזהר לך ושמעת". ודאי שאין לשמוע מה שלא הוגד... והיה ראוי לכאורה לכתוב "ושמעת" בלבד. אלא, אמר רבינו האלשיך הקדוש, הדבר בא ללמד לנו שלא ניטה אונן לכל שמועה. רק אם נשמע שוב ושוב, קלא דלא פסיק, יש לחוש שדברים בגו, והשמועה אמת, וזהו: "והוזהר לך" פעם אחת. "ושמעת" פעם שניה, רק אז תנקוט בפעולה ותתחיל לחקור: "ודרשת", חקירה לעומק; "ודרשת היטב" – "והנה אמת נכון הדבר"... אבל לשמועה אחת, אקראית, אין לחוש כלל.

"כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם... דברי ריבות בשעריך" פירש רבינו האר"י הקדוש זצ"ל, ב"ליקוטי תורה": במדרש אמרו, שבזמן החורבן קוננו מלאכי השרת ושאלו את הקב"ה: כתבת בתורתך: "לא תקח האם על הבנים" – וכאן "אם על הבנים רוטשה", רחמנא ליצולן, כתבת בתורתך שכאשר שוחטים עוף יש לכסות את דמו, וכאן "שפכו דמם דמים סביבות ירושלים ואין קובר", כתבת בתורתך: "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" – וכאן נהגים אבות על בנים, ה' ישמרנו. וכל זה רמזו בפסוקינו: "כי יפלא ממך דבר למשפט", אם יפלא בעיניך משפטן של הקב"ה, "בין דם לדם", למה יש לכסות את דם העוף – ודמם של יהודים ניגר ארצה, חלילה. "בין דין לדין" – מדוע בבהמות קיים דין "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד", ובעת הפרעות הרגו ולא חמלו על אבות ובנים. "בין גנע לגנע", מדוע התורה חסה כל כך על הכלים בניגעי בתים, "וציווה הכהן ופינו את הבית" לפני שטמאווה, ואילו בית המקדש נהרס וכליו נפלו ביד צר. אלו שאלות כה נוקבות, כה מרעישות. והתשובה עליהן, היא: "דברי ריבות בשעריך". לא חרבה ירושלים אלא על שנאת חינם...

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" כתב הגאון רבי יוסף גבאי זצ"ל מבזא"ד שבמרקו, לפני כמאה שנה, בספרו "בגדי שש": המשנה אומרת, "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה... ובתורה אתה עמל". ומדוע? כי האדם צריך להחליט מהו יעודו, מה מטרותיו, על מה ישים את הדגש. אם על חיי רווחה – הרי זה מסלול אחד. אם יקדיש עצמו לרוחניות ולתורה – זהו מסלול אחר. ולא ניתן לתפוס את החבל בשתי קצוות, לפיכך, אחד מקניני התורה שנימנו בסוף מסכת אבות, הוא: "במיעוט תענוג". לא דורשים הסתגפות, חלילה, ולא עינויים. אבל יש לשים גבול לתענוגות העולם – אם רוצים לזכות לכתרה של התורה. וזהו שנאמר כאן: "שופטים ושוטרים תתן לך". איך תוכל להיות לשופט, לדיין, לגדול בתורה? אם תמנה על עצמך – את עצמך כ"שוטר", ותשגיח על כך שכל התענוגות יהיו "בכל שעריך", בשיעור ובמידה, בגבול הראוי. "כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים" שאל הגאון רבי ישועה שמעון חיים עובדיה זצ"ל, רבה של צפרו שבמרקו בדור שלפנינו, בספרו "תורה וחיים": מדוע מדגישה התורה כי השוחד יעוור עיני חכמים, וכי את עיני הטיפשים אין הוא מעוור? היה ראוי, לכאורה, לכתוב: כי השוחד יעוור עינים, ותו לא. אלא, אם טיפש ישב בדין, בין אם יקבל שוחד או לא, הוא לא ירד לעומקו של הדין, מן הטעם הפשוט: שהוא טיפש... אבל אם חכם ישב בדין, הרי אמור הוא לדרת לחקר האמת, אם אך לא יקח שוחד. וזהו שהתורה אמרה. הטיפש, עיוור הוא בכל תנאי, כמו שכתוב "והכסיל בחושך יהלך". אבל החכם הרי עיניו בראשו, אלא אם יקח שוחד, שיעוור את עיניו.

עגלה ערופה

התורה צוהנו עלינו לעשות מעשה יוצא דופן למדי: כאשר אנו מוצאים אדם הרוג בסמוך לאחת הערים ואין יודעים כיצד מת עלינו לקחת עגלה ולערוף את ראשה בנחל איתן.

מדוע? מה טעם המצווה הזו?

טעם הסיבה הוא שלב העם יתעורר כשרואים את המעשה הגדול הזה. גדולי העיר וזקניה מתאספים, לוקחים עגלה שהיא בהמה גדולה וקל לראותה, וברוב עם הולכים אל מחוץ לעיר. מעשה העריפה עצמו מעורר את לב האנשים הצופים במעשה, ומצפונם מתעורר. אם מישוהו מבין אנשי העיר יודע משהו על נסיבות מותו של ההרוג – יגיד זאת לזקני העיר. כך יעזרו את הרוצחים מקרבם. פרט לזה רואים, עקב עריפת העגלה, כולם עד כמה חשוב למצוא את הרוצח ולהעמידו לדין.